

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše (soudce zpravodaje) a soudců Pavla Molka a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **E. E.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Karlovo náměstí 287/18, Praha 2 proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 8. 2024, č. j. OAM-657/ZA-ZA11-K03-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2025, č. j. 2 Az 25/2024-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud se zabýval tím, zda je kasační stížnost žalobce přijatelná, tedy zda svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

I. Vymezení věci

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu v žádné z forem uvedených v zákoně č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného správní žalobou.

[3] Městský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že žalobce v Nigérii nečelil žádnému závažnému porušení lidských práv, ani srovnatelnému jednání. Sice tvrdil, že jeho otec byl v Nigérii zavražděn z politických důvodů, své tvrzení však ničím nedoložil. Pokud byl jeho otec významným představitelem stany *All Progressives Congress* (dále jen „APC“), lze se důvodně domnívat, že by o jeho vraždě informovala média. Toto jednání navíc nesměřovalo vůči žalobci, který nebyl členem APC, natož exponovanou osobou mající skutečný vliv na politické dění v zemi, což by jej mohlo dostat do pozice potenciálně ohrožené osoby. Ani telefonické výhrůžky, popř. vyhrožování ozbrojenci na demonstraci před prezidentskými volbami, nedosáhly takové intenzity či systematickosti, aby je bylo možné označit za

pronásledování. Politicky motivovanou vraždu lze uvést pouze do souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2023. Státní orgány o žalobce neprojevily žádný zájem a bezprostředně před odjezdem z vlasti žádné konkrétní problémy neměl. Žalobce tedy nebyl v minulosti pronásledován v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod a nehrozí mu budoucí pronásledování z téhož důvodu ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

[4] Městský soud dal za pravdu žalovanému, že žalobcův azylový příběh o opuštění vlasti kvůli obavám z příslušníků politické opozice, kteří měli z politických důvodů zavraždit jeho otce, byl v podstatných částech nevěrohodný. Žalovaný provedl s žalobcem postupně dva pohovory, při nichž žalobce vypověděl rozdílně o okolnostech vraždy, její spojitosti s prezidentskými volbami v roce 2023, a svém působení ve straně APC. Městský soud shrnul, že odůvodnění žalobcovy žádosti bylo obecné a žalobce uspokojivě nevysvětlil sporné skutečnosti. Jeho tvrzení sice nebyla v přímém rozporu se shromážděnými materiály, ale byla natolik vágní, že je materiály ani přesvědčivým způsobem nepotvrdily. Ve prospěch žalobce svědčí skutečnost, že požádal o mezinárodní ochranu téměř ihned po příjezdu na území ČR. To však samo o sobě nezakládá důvěryhodnost jeho příběhu.

[5] Městský soud uzavřel, že žalobce neuvedl žádné konkrétní okolnosti odůvodňující udělení humanitárního azylu, ani nevysvětlil význam judikatury týkající se vnitřního přesídlení, na niž v žalobě odkázal. Žalobce má bydliště ve státě Delta, v němž se těší větší politické podpoře opoziční strana *Peoples Democratic Party* (dále jen „PDP“), většina států Nigérie však výrazně podporuje stranu APC. Žalobce je zdravý, svobodný a soběstačný muž v produktivním věku. Pokud byl schopen vycestovat do ČR, lze mít důvodně za to, že pro něj nebude překážkou změnit místo pobytu ve svém domovském státě, což Ústava a zákony Nigérie umožňují. Řešení za pomoci vnitřního přesídlení se jeví jako proveditelné a účinné opatření vnitřní ochrany. Žalobce navíc mohl požádat policii o ochranu, což neučinil, navzdory vlastnímu tvrzení, že vyšetřovala smrt jeho otce.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítal, že se městský soud v rozporu s čl. 18 a 47 Listiny základních práv Evropské unie dostatečně nezabýval jeho konkrétní situací, pouze převzal argumentaci žalovaného a zaměřil se na rozpory ve výpovědích stěžovatele. Podle bodů 40 až 42 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, platí, že rozhodujícím faktorem pro posouzení odůvodněnosti žádosti o mezinárodní ochranu je míra bezpečnosti žadatele v zemi jeho původu. Stěžovatel svou výpověď prokázal, že pro něj Nigérie není bezpečnou zemí původu, neboť členové hnutí PDP zavraždili jeho otce, který byl aktivním výkonným předsedou strany X. Městský soud v rozporu s bodem 46 směrnice posoudil bezpečnost země pouze na základě zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Nigérii, přičemž uvedl organizační strukturu bezpečnostních složek a obecně konstatoval, že stěžovatel mohl v rámci vnitrostátního právního systému hledat ochranu. Takové posouzení okolností bránících stěžovateli v návratu do země původu je příliš restriktivní.

pokračování

[7] Stěžovatel již více než 6 měsíců žije ve společné domácnosti s občankou ČR, s níž vede rodinný život a podílí se v rámci svých možností na vedení společné domácnosti. Tato okolnost představuje výjimku z přezkumu podle skutkového a právního stavu v době rozhodnutí správního orgánu (rozsudek NSS ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019-48). Stěžovatel splnil podmínku pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, neboť nemůže se svou partnerkou vést bezpečný soukromý a rodinný život v zemi svého původu ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Evropská úmluva“). Napadený rozsudek se této otázce nevěnoval, protože je nepřezkoumatelný (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS).

[8] Česká republika přistoupila k Evropské úmluvě a k Úmluvě o právním postavení uprchlíků, takže musí ctít zásadu *non-refoulement*, a to jak v jejím „evropském“ pojetí vycházejícím z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (navrácení cizince do země, kde by mu hrozilo zacházení rozporné s čl. 2 a 3 Evropské úmluvy, není přípustné), tak v poněkud odlišném pojetí čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle něhož žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] O žalobě rozhodla specializovaná samosoudkyně. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS z 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[10] Kasační stížnost není přijatelná.

III.a Nepřípustné kasační námitky

[11] Nejvyšší správní soud se předně zabýval přípustností uplatněných kasačních námitek. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž platí, že *kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl*. Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.). Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 12. 2020, č. j. 7 Afs 251/2020-29, kasačnímu soudu nepřísluší v kasačním řízení přezkoumávat opětovně rozhodnutí žalovaného v rozsahu přezkumu provedeného krajským soudem. Předmětem přezkumu může být toliko to, zda rozhodnutí krajského soudu k námitkám uvedeným v kasační stížnosti ob stojí. Z tohoto hlediska kasační námitky, které v podstatě jen opakuji žalobní tvrzení a alespoň v minimální míře nereagují na argumentaci krajského soudu, nepředstavují důvody podle § 103 s. ř. s., a jsou proto nepřípustné ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdil, že již více než 6 měsíců žije ve společné domácnosti s občankou ČR, s níž vede rodinný život. Měl za to, že kvůli ohrožení svého života nemůže s partnerkou bezpečně žít v Nigérii, protože mu žalovaný měl udělit doplňkovou ochranu dle § 14a zákona o azylu. Tuto námitku vznesl poprvé až v kasační stížnosti, ač sám v okamžiku jejího podání dne 8. 3. 2025 tvrdil, že s partnerkou vede rodinný život déle než 6 měsíců, tj. přibližně od srpna či září roku 2024. Nic mu tedy nebránilo v tom, aby ji uplatnil již v řízení před městským soudem, které bylo zahájeno dne 12. 9. 2024 a skončilo vydáním napadeného rozsudku dne 27. 2. 2025. Stěžovatel měl v průběhu řízení o žalobě dostatečný prostor (přes 5 měsíců), aby poukázal na vznik vztahu s občankou ČR, jeho vývoj a hloubku. Jedná se tak o nepřipustnou námitku dle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[13] Navíc jde o novou skutečnost uplatněnou poprvé až v řízení o kasační stížnosti, k níž Nejvyšší správní soud nepřihlíží (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Pravidlo o nepřihlížení ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, je sice možné prolomit pokud: „(1) stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, (2) tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu, (3) zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany, a (4) soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“ (usnesení NSS ze dne 20. 2. 2025, č. j. 3 Azs 206/2024-38, bod 14, a judikatura tam uvedená). Ve stávající věci však nebyla splněna třetí uvedená podmínka. Vztah stěžovatele s partnerkou nic nemění na závěru žalovaného, že stěžovateli v Nigérii nehrozí žádné nebezpečí.

III.b Nepřijatelné kasační námitky

[14] Stěžovatel považoval napadený rozsudek za nepřezkoumatelný, protože se městský soud v rozporu s usnesením rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, nezabýval ohrožením rodinného života stěžovatele v Nigérii.

[15] Rozšířený senát v bodě 60 usnesení konstatoval, že „lze doplňkovou ochranu dle shora uvedeného ustanovení udělit mj. cizinci, který by byl vážně ohrožen na soukromém a rodinném životě v zemi jeho původu. Správní orgán proto nebyl při posuzování žádosti žalobkyně o doplňkovou ochranu pro porušení čl. 8 Úmluvy povinen bez vazby na stát původu zkoumat její sociální a rodinné vazby na území ČR, jejich pevnost a dopady vycestování na tyto vazby či možnost žalobkyně získat nějakou formu pobytového oprávnění na území ČR dle zákona o pobytu cizinců. Nedostatek těchto zjištění ohledně „vnitrostátní“ újmy tedy sám o sobě nemá za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatečné zjištění skutkového stavu. Relevantní újmu by mohla představovat pouze újma ve státě jejího původu.“ Právní názor rozšířeného senátu NSS se týká řízení o mezinárodní ochraně. Stěžovatel v řízení o mezinárodní ochraně nenamítal zásah do svého rodinného života v Nigérii (relevantní újmu). Žalovaný se tedy nemusel zabývat ohrožením soukromého a rodinného života stěžovatele v zemi původu.

[16] Správní soud přezkoumává žalobou napadené rozhodnutí zásadně v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Stěžovatel zásah do svého rodinného života v Nigérii nenamítl v řízení o správní žalobě, ač tak učinit mohl. Nejde přitom o vadu posuzovanou z úřední povinnosti (*ex officio*). Městskému soudu proto nelze vyčítat, že se z vlastní iniciativy nezabýval ohrožením rodinného života stěžovatele v Nigérii (rozsudek

pokračování

NSS ze dne 14. 2. 2008 č. j. 7 Afs 216/2006-63). Napadený rozsudek není v tomto ohledu nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[17] Stěžovatel namítal, že městský soud rozhodl o žalobě bez vlastní hlubší úvahy, pouze převzal argumentaci žalovaného (zejména v části týkající se rozporů ve výpovědích stěžovatele) a nezohlednil, že členové hnutí PDP zavraždili jeho otce. Bezpečnost země původu posoudil příliš restriktivně, pouze na základě zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Nigérii, a dospěl k obecnému závěru o možnosti stěžovatele dosáhnout ochrany v rámci vnitrostátního právního systému.

[18] Nejvyšší správní soud se již zabýval možností správního soudu převzít závěry žalovaného správního orgánu v rozsudku ze dne ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS: *„Je-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil.“*

[19] Žalovaný své rozhodnutí řádně odůvodnil. Konstatoval, že se výpovědi stěžovatele rozcházejí v částech podstatných pro posouzení existence pronásledování, nebo důvodného strachu z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu (zejména v okamžiku vraždy stěžovatelova otce, označení pachatele a motivu vraždy, působení stěžovatele ve straně X). Stěžovatel se sice obával, že při návratu do vlasti dopadne jako jeho otec, neprokázal však, že byl členem strany X. Pokud se opoziční strana PDP snažila pomocí násilí ovlivnit prezidentské volby v roce 2023, pak toto nebezpečí v současnosti již netrvá. Kromě toho nedává smysl, aby tak činila nátlakem na osobu, která ani není členem X. Žalovaný poukázal na možnost stěžovatele obrátit se na nigerijské státní orgány a podotkl, že veřejná moc nijak nebrání přesídlení uvnitř země. Vycházel z informací o bezpečnostní a politické situaci v Nigérii.

[20] Stěžovatel se v žalobě omezil na pouhý nesouhlas se závěrem žalovaného o nevěrohodnosti jeho azylového příběhu. Žalobní námitky se týkaly výlučně výkladu pojmu pronásledování a způsobu udělování humanitárního azylu, avšak bez konkrétního zpochybnění výkladu zastávaného žalovaným. Stěžovatel tak nepolemizoval s nosnými důvody rozhodnutí žalovaného, které bez bližšího odůvodnění označil za účelové, ale věnoval se výhradně právnímu rámci, který však nebyl sporný. Městský soud nedospěl k jinému závěru ohledně splnění podmínek mezinárodní ochrany, nic mu tedy nebránilo v tom, aby se ztotožnil s řádně odůvodněným právním názorem žalovaného. Nutno podotknout, že tak neučinil pouhou souhlasnou poznámkou, ale vyložil rozhodné právo (pojem pronásledování dle § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany), a důkladně vysvětlil, proč stěžovateli nehrozilo v Nigérii pronásledování kvůli uplatňování jeho politických práv a svobod, a proč k vyřešení jeho obav stačila vnitrostátní ochrana namísto ochrany mezinárodní. Skutečnost, že městský soud vyšel při posuzování dodržování lidských práv

v Nigérii ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, sama o sobě neznámá, že situaci v zemi původu stěžovatele posoudil příliš úzce. Městský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, který byl opřený o celou řadu písemností informujících o situaci v Nigérii. Stěžovatel navíc zjištění uvedená ve zprávě od Ministerstva zahraničních věcí USA (či v ostatních písemnostech) nijak nezpochybnil. Městský soud tedy postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, pokud se ztotožnil s řádně odůvodněným rozhodnutím žalovaného.

[21] Stěžovatel konečně namítal, že ČR musí ctít jak pojetí zásady *non-refoulement* dle čl. 3 Evropské úmluvy, tak dle čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

[22] S tímto východiskem stěžovatele soud souhlasí. Stěžovatel však v kasační námitce, stejně jako v žalobě, toliko obecně poukázal na rozsah zásady nenavrácení, aniž by konkrétně objasnil, jakým způsobem ji městský soud porušil. Jinými slovy, nezpochybnil závěr žalovaného a městského soudu o tom, že mu při návratu do Nigérie nehrozí újma na životě, neboť neprokázal, že v minulosti čelil pronásledování kvůli svému politickému přesvědčení, ani existenci důvodné obavy z takového pronásledování, a jeho azylový příběh založený na perzekuci stranou PDP není věrohodný. Nezbyvá tedy než uzavřít, že městský soud postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu a nedopustil se žádného zásadního pochybení.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[24] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení vznikly jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. června 2025

Petr Mikeš
předseda senátu